

8. GOTIKA (13.–15. století)

Gotický stavební sloh vznikl ve Francii a rozšířil se po celé Evropě. Postupně **nahradil románský sloh**. Do našich zemí pronikl ve 2. polovině 13. století. **První gotické stavby** tedy vznikaly za vlády **přemyslovských králů**. **Nejvíce staveb v gotickém slohu** však bylo postaveno v **době vlády Lucemburků**, především **Karla IV.**

3 Jak se nazývá sloh, ve kterém se stavělo za vlády přemyslovských knížat?

Jak poznáme gotickou stavbu:

- je **štíhlá a vysoká**;
- má **úzká vysoká okna** zakončená lomeným obloukem;
- **okna** často vyplňují **obrazy** složené z **barevných skel**;
- venkovní zdi podírají **oblouky** a **sloupy zakončené věžičkami**;
- vnitřní **klenutý strop** zpevňují **žebra** vytesaná z kamene;
- **vchody** do chrámů a klášterů jsou **bohatě zdobeny** ornamenty a postavami vytesanými do kamene.

Chrám svatého Víta (Praha)

gotické okno

gotická klenba

gotická věžička

gotický vchod (portál)

4 1. Na fotografii Chrámu sv. Víta a Anežského kláštera (dole) vyhledejte některé znaky gotických staveb.
2. Vystříhnete ze čtvrtky: a) románské okno, b) gotické okno. Modely položte na sebe. V čem se liší?

V gotickém slohu se stavěly především **hrady**, velké chrámy zvané **katedrály**, **kláštery**, ale také **městské domy**, **radnice** a **městské brány**.

✚ V učebnici Vlastivěda 4 – Poznáváme svou vlast – najdete fotografie gotických hradů. Ukažte na mapě, kam byste se vydali, kdybyste je chtěli navštívit.

Anežský klášter (Praha)

Zopakujte si:

1. Jaké druhy staveb se nejčastěji stavěly v gotickém slohu?
2. Jmenujte hrady a chrámy postavené v gotickém slohu, které jste navštívili nebo které znáte.
3. Vyjmenujte alespoň tři hlavní rozdíly mezi stavbou gotickou a románskou.

OPAKOVÁNÍ – POČÁTEK STŘEDOVĚKU

Otestujte si, co víte o počátcích středověku v naší zemi. Opět zapisujte do sešitu číslo otázky s písmenem zvolené odpovědi, u některých otázek přímo odpověď.

Hodnocení: 13–12 bodů: super!

5–3 body: přidej!

11–9 bodů: umíš!

2–0 body: tak to by nešlo!

8–6 bodů: dějiny zvládáš dobře!

1. V naší zemi se během 5.–6. století trvale usadili:

- a) Sasové b) Slované c) Keltové

(1 bod)

2. Podle pověsti přivedl/a tyto kmeny na naše území:

- a) praotec Adam b) pramáti Libuše c) praotec Čech

(1 bod)

3. Noví obyvatelé našich zemí uctívali:

- a) mnoho bohů b) jednoho boha c) lesní skřítky

(1 bod)

4. Živili se:

- a) zemědělstvím a řemesly b) jen lovem zvěře c) přepadáváním kupců

(1 bod)

Slované v 5.–6. století

5. Slovanské kmeny natrvalo usazené na našem území poprvé sjednotil:

- a) Avar b) Mojmir c) Sámo

(1 bod)

6. První stát, který vznikl na našem území, se nazýval:

- a) Velká Morava b) Velké Čechy c) Sámova říše

(1 bod)

kříž s Kristem, přívěsek z 9. století (náleží z Velké Moravy)

7. Rod, který založil na našem území první stát, se jmenoval:

- a) Sámovci b) Moravici c) Mojmirovci

(1 bod)

8. V 9. století se začalo v našich zemích šířit nové náboženství. Bylo to:

- a) pohanství b) barbarství c) křesťanství

(1 bod)

9. Jak se jmenují bratři, kteří ve Velkomoravské říši sloužili mše ve slovanském jazyce?

- a) Metoděj a Katoděj b) Konstantin a Metoděj c) Konstantin a Dobroděj

(1 bod)

10. Nové slovanské písmo, které sestavil jeden z bratrů, se nazývá:

- a) kadidelnice b) slovanice c) hlaholice

(1 bod)

11. Bohatí obyvatelé Velkomoravské říše bydleli v:

- a) hradištích b) chatách c) městech

(1 bod)

12. Zboží si kupci a řemeslníci na Velké Moravě:

- a) kupovali b) vyměňovali c) každý si zadarmo bral, co chtěl

(1 bod)

13. Velkomoravská říše:

- a) skutečně existovala, ale rozpadla se b) nerozpadla se, trvala celých 300 let
c) není jisté, zda existovala, vyprávějí se o ní jen pověsti

(1 bod)

